

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 103/14

Luksemburg, 17 lipca 2014 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-58/13 i 59/13
Angelo Alberto Torresi i Pierfrancesco Torresi / Consiglio dell'Ordine
degli Avvocati di Macerata

**Okoliczność powrotu do państwa członkowskiego celem wykonywania w nim
zawodu adwokata, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w innym
państwie członkowskim, nie stanowi nadużycia**

*Możliwość dokonywania przez obywateli Unii wyboru państwa członkowskiego, w którym
zdobywają swój tytuł zawodowy i państwa członkowskiego, w którym wykonują swój zawód, jest
nierozłącznie związana z korzystaniem z podstawowych swobód, gwarantowanych traktatami*

Dyrektywa w sprawie wykonywania zawodu prawnika¹ ma na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika (pracującego na własny rachunek lub jako pracownik najemny) w państwie członkowskim innym niż to, w którym zostały zdobyte kwalifikacje zawodowe, przy czym zawód może być wykonywany jedynie na podstawie tytułu zawodowego z państwa pochodzenia. Stanowi ona, że właściwy organ państwa członkowskiego, w którym prawnik wykonuje zawód, dokonuje jego wpisu na podstawie zaświadczenia o wpisie we właściwym organie państwa członkowskiego, w którym uzyskał tytuł².

Dwóch obywateli włoskich (Angelo Alberto Torresi i Pierfrancesco Torresi) otrzymało, po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów prawniczych we Włoszech, dyplom ukończenia studiów prawniczych w Hiszpanii. W dniu 1 grudnia 2011 r. zostali wpisani na listę adwokatów Ilustre Colegio de Abogados de Santa Cruz de Tenerife (rady adwokackiej w Santa Cruz de Tenerife, Hiszpania). W dniu 17 marca 2012 r. zwrócili się do rady adwokackiej w Maceracie (Włochy) z wnioskiem o wpis do „specjalnej sekcji listy adwokatów”³. Sekcja ta obejmuje prawników posługujących się tytułem zawodowym wydanym w innym niż Włochy państwie członkowskim, lecz wykonujących działalność w tym państwie.

Ponieważ rada adwokacka w Maceracie nie podjęła uchwały w sprawie wniosków o wpis we wskazanym terminie, A.A. i P. Torresi złożyli odwołania do Consiglio Nazionale Forense (krajowej rady adwokackiej, CNF), aby ta rozpatrzyła ich wnioski o wpis. Utrzymują, że obowiązujące przepisy uzależniają wpisy od spełnienia jednego tylko warunku, czyli przedłożenia „zaświadczenia o wpisie na listę właściwej organizacji zawodowej państwa członkowskiego pochodzenia” (w tym przypadku Hiszpanii). Ponieważ warunek ten został spełniony w niniejszej sprawie, A.A. i P. Torresi uważają, że powinni zostać wpisani na listę.

CNF utrzymuje, że A.A. i P. Torresi nie mogą powoływać się na dyrektywę w sprawie wykonywania zawodu prawnika, jeśli uzyskanie tytułu w Hiszpanii ma jedynie na celu obejście włoskiego prawa w zakresie dostępu do zawodu i w związku z tym stanowi nadużycie prawa do przedsiębiorczości. CNF zwróciła się zatem do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy właściwe organy państwa członkowskiego mogą odmówić, ze względu na nadużycie prawa, wpisu na listę adwokatów własnym obywatelom, którzy po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów w swoim państwie udali się do innego państwa członkowskiego w celu zdobycia tam kwalifikacji zawodowych adwokata, a

¹ Dyrektywa 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w państwie członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. L 77, str. 36).

² Artykuł 3 ust. 2 dyrektywy.

³ Zgodnie z art. 3 dyrektywy.

następnie powrócili do pierwszego państwa członkowskiego celem wykonywania w nim zawodu, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w drugim państwie⁴.

W dzisiejszym wyroku Trybunał przypominał najpierw, że w celu ułatwienia stałego wykonywania zawodu adwokata w państwie członkowskim innym niż to, w którym zostały zdobyte kwalifikacje zawodowe, dyrektywa w sprawie wykonywania zawodu prawnika wprowadza mechanizm wzajemnego uznawania tytułów zawodowych adwokatów migrujących, którzy pragną wykonywać działalność, posługując się tytułem uzyskanym w państwie członkowskim pochodzenia. Prawodawca Unii zamierzał w ten sposób usunąć rozbieżności w krajowych zasadach rejestracji we właściwych organach, które stanowiły przyczynę nierówności i ograniczeń w swobodzie przepływu. Dyrektywa ma zatem na celu zupełną harmonizację warunków znajdujących zastosowanie w zakresie prawa do prowadzenia działalności przez adwokatów.

Trybunał orzekł już, że przedstawienie zaświadczenia o rejestracji w państwie członkowskim pochodzenia jest jedynym warunkiem, od którego jest uzależniona rejestracja zainteresowanego w przyjmującym państwie członkowskim, pozwalająca mu na praktykę w tym państwie na podstawie tytułu zawodowego uzyskanego w państwie pochodzenia⁵.

Trybunał podkreślił, że podmioty prawa nie powinny móc w sposób oszukańczy lub stanowiący nadużycie powoływać się na przepisy prawa Unii i że państwo członkowskie może podjąć wszelkie działania mające na celu uniemożliwienie swym obywatelom obejścia prawa krajowego w sposób stanowiący nadużycie. W tym względzie Trybunał przypominał, że stwierdzenie istnienia praktyki stanowiącej nadużycie wymaga wystąpienia czynnika obiektywnego (czyli gdy cel realizowany przez uregulowania Unii nie został osiągnięty pomimo formalnego poszanowania przesłanek) i czynnika subiektywnego (czyli, że powinna występować wola uzyskania nienależnej korzyści).

Stwierdziwszy powyższe, Trybunał orzekł, że **w ramach jednolitego rynku przysługujące obywatelom Unii prawo wyboru państwa członkowskiego, w którym chcą uzyskać kwalifikacje zawodowe oraz państwa członkowskiego, w którym mają zamiar wykonywać swój zawód jest nieodłącznym elementem wykonywania podstawowych swobód gwarantowanych w traktatach.**

Okoliczność, że obywatel państwa członkowskiego, posiadający dyplom ukończenia studiów w tym państwie udaje się do innego państwa członkowskiego w celu zdobycia tam kwalifikacji zawodowych adwokata, a następnie powraca do swojego państwa celem wykonywania tam zawodu adwokata, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w innym państwie członkowskim, **stanowi konkretyzację jednego z celów dyrektywy i nie stanowi nadużycia prawa do prowadzenia działalności gospodarczej.**

Okoliczność, że wniosek o wpis na listę adwokatów został złożony krótko po uzyskaniu tytułu zawodowego w państwie członkowskim pochodzenia również nie stanowi nadużycia prawa, ponieważ dyrektywa nie wymaga odbycia praktyki w zawodzie w państwie członkowskim pochodzenia.

Trybunał wywiódł stąd, że okoliczność, iż obywatel państwa członkowskiego, posiadający dyplom ukończenia studiów udaje się do innego państwa członkowskiego w celu zdobycia tam kwalifikacji zawodowych adwokata i powraca do swego państwa, posługując się tytułem zawodowym uzyskanym w innym państwie członkowskim, nie stanowi nadużycia.

⁴ W takim przypadku adwokat jest zobowiązany wykonywać swoją działalność w przyjmującym państwie członkowskim posługując się tytułem zawodowym z państwa pochodzenia, przy czym tytuł ten powinien zostać wskazany w języku urzędowym państwa członkowskiego pochodzenia w sposób zrozumiały i pozwalający na uniknięcie jakiegokolwiek pomyłki z tytułem zawodowym używanym w przyjmującym państwie członkowskim (art. 4 ust. 1 dyrektywy).

⁵ Zob. wyroki Trybunału z dnia 19 września 2006 r. w sprawie [C-193/05](#); Komisja / Luksemburg i w sprawie [C-506/04](#), Wilson. Zob. też [komunikat prasowy nr 76/06](#).

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106